

V TAVALINE PÜHAPÄEV C AASTAL

(Esimene lugemine Js6 ,1-2a.3-8)

Lugemine prohvet Jesaja raamatust:

Mina, Jesaja, nägin kuningas Ussija surma-aastal Issandat istumas kõrgel ja üleval aujärjel. Tema rüü täitis kogu templi. Issanda kõrval seisis seeravid, ja igaühel neist oli kuus tiiba. Nad hüüdsid üksteisele ja ütlesid: "Püha, Püha, Püha on taevavägede Issand! Kogu maailm on täis tema kirkust!" Ja uksteläved vankusid hüüdjate valjust häälest ning koda täitus suitsuga. Aga mina ütlesin: "Häda mulle, ma olen kadunud! Sest ma olen rüvedate huultega mees, kes elab rüvedate huultega rahva keskel, kuid olen näinud kuningat, taevavägede Issandat." Siis lendas üks seeravitest minu juurde ja tal oli käes elav süsi, mille ta oli altarilt pihtidega võtnud. Ja ta puudutas sõega mu huuli ning ütles: "Vaata, see puudutas su huuli. Nüüd on sinu süü kaotatud ja sinu patt andeks antud." Ja ma kuulsin Issanda häält küsivat: "Keda ma saadan, kes küll läheks meie ülesandega." Aga mina ütlesin: "Vaata, siin ma olen, saada mind!" See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps138 ,1-2. 3-5. 7e-8 R: 1b)

R: Issand, inglite ees ma laulan sulle.

Ma tänan sind kogu südamest, inglite ees ma laulan ja mängin sinule.
Sinu templi poole ma langen silmili
ja kiidan kõrgeks su nime sinu helduse ja ustavuse pärast.
Sest kõrgeks üle kõige oled sa tõstnud oma nime ja tõotuse.
R:

Kui ma sinu poole hüüdsin, võtsid sa mind kuulda
ja rohkendasid mu hingejõu.
Kõik maailma kuningad tänavad sind, Issand, kuuldes sõnu sinu suult.
Nad laulavad Issanda teedel: Tõesti, Issanda au on suur!
R:

Sinu parem käsi aitab mind,
Issand ise viib minu eest kõik lõpule.
Issand, sinu heldus kestab igavesti,
ära jäta oma kätetööd.
R:

(Teine lugemine 1Ko15 ,1-11)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast korintlastele:

Vennad, ma tuletan teile meelde Evangeeliumi, mida olen teile kuulutanud, mille te olete vastu võtnud ja milles kindlaks jäänud. Selle evangeeliumi läbi saate te õndsaks, kui te peate meeles neid sõnu, millega ma olen seda teile kuulutanud. Muidu on teie usk asjatu. Sest ennekõike olen ma teile teada andnud selle, mille ise olen vastu võtnud: et Kristus suri meie pattude eest, nii nagu ütlevad kirjad. Ta maeti, kuid kolmandal päeval ta tõusis üles, nii nagu ütlevad kirjad. Siis ilmus Kristus Keefasele, seejärel kaheteistkümnemale. Pärast ilmus ta ühtaegu viiesajale vennale, mõned neist elavad praegugi, aga mõned on läinud magama. Hiljem ilmus ta Jaakobusele, siis kõikidele apostlitele ja lõpuks minule, äbarikule. Sest mina olen kõige vääratum apostlite hulgas; ma ei ole seda väärt, et mind apostlikes hüütaks, sellepärast, et ma olen kirikut taga kiusanud. Aga Jumala armust olen ma see, kes ma olen, ja tema armu töö ei ole minus viljatuks jäänud, vaid ma olen neist kõigist rohkem vaeva näinud. Ometi pole see mina, vaid Jumala arm minu sees. Aga olgu mina või nemad - see on meie kuulutus ja sellesse olete teiegi uskuma jäänud.
See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi Mt 4,19)
Halleluuja. Käige minu järel, ütleb Issand,
ja mina teen teist inimesepüüdjad. Halleluuja.

(Evangeelium Lk5 ,1-11)
Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Kui Jeesus Genneesareti järve ääres oli, tungis rahvahulk tema juurde, et kuulata Jumala sõna. Aga tema nägi kahte paati järverannas seisvat; kalurid olid paadist välja tulnud ja loputasid võrke. Siis astus ta paati, mis oli Siimoni oma, ja palus tal rannast veidi eemale sõuda. Ja ta istus ning õpetas rahvast paadist.

Aga kui ta lakkas kõnelemast, ütles ta Siimonile: "Sõua sügavasse vette ja heida võrgud loomuse katseks!" Siimon vastas ja ütles: "Õpetaja, me oleme kogu öö vaeva näinud ega ole midagi saanud, aga sinu sõna peale ma heidan veelkord oma võrgud." Ja kui nad olid nõnda teinud, said nad nii suure hulga kalu, et võrgud ähvardasid rebeneda. Ja nad viipasid kaluritele teises paadis, et nad tuleksid neile appi. Nad tulid ja üheskoos täitsid nad mõlemad paadid nii, et parras veest vaevu paistis.

Seda nähes heitis Siimon Peetrus Jeeseuse jalge ette ning ütles: "Issand, mine minu juurest ära, sest ma olen patune inimene!" Oli ju hirm vallanud teda ja kõiki, kes olid ühes temaga - kalasaagi pärast, mis nad olid saanud - Jaakobust ja Johannest, Sebedeuse poegi, kes olid Siimoni seltsilised. Aga Jeesus ütles Siimonile: "Ära kardada, nüüdsest peale hakkad sa inimesi püüdma." Ja nad vedasid oma paadid kaldale ning läksid tema järel.

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kuidas me seletame pühakirja? Missugused kriteeriumid on seejuures olulised? Alates XIII sajandist kehtib piiblitõlgendusel niinimetatud "quadriga", mille on sõnastanud Augustinus Taanist ja mis kõlab nii: "Littera gesta docet, quid credas allegoria, moralis quid agas, quid speres anagogia". See tähendab: "Sõnasõnaline väljendus seletab, mis toimus; allegooriline mõte viitab ülekantud tähendusele, mida tuleb uskuda; moraali puutuvad käsud ja soovitusel on selleks, et neid praktilises elus järgida; ja pühakirjateksti anagoogiline lahtimõtestamine, see tähendab teispoolsusse puutuvale toetumine, on aluseks lootusele".

Muidugi lisandub siia veel ajalooline kontekst, milles Jumala ilmutus anti: kuidas prohvetite kaasaegsed nende jutust aru said ja kuidas võis pühakirjasõnum muutuda hiljem ümberkirjutuste ja tõlgete läbi. Hilisem ajalugu on lisanud siia veel hulga eksegeesi meetodeid, mis on oma sisult pigem mitte teaduslikud, vaid poliitilised - see on, pigem inspireeritud mingi inimrühma või partei huvidest. Piibliuurimise peamiseks eesmärgiks on aga ikka olnud püüd mõista, mida Jumal meilt ootab, või teisisõnu, missuguste reeglite järgi elamine on mõistlik. Paraku kaldub inimene ikka otsima pühakirjast õigustusi oma pattudele, selle asemel, et neid siiralt kahetseda.
Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, kuidas mõista meie tänast evangeeliumi, kui me vaatleme seda äsjakirjeldatud klassikalise piiblitõlgenduse kriteeriumite alusel. Kuigi autori poolt on tekst määratud kirjeldama imet, võib sellest leida ka elemente, mis viitavad sõnasõnalt üsna maisele tarkusele. "Sõua sügavasse vette ja heida võrgud loomuse katseks!" ütleb Jeesus. Sündmustik lubab oletada, et jüngrid olid seni üritanud püüda üksnes madalast veest või pinna lähedalt. Nad olid teinud terve öö tühja tööd, kuna nad polnud ise selle peale tulnud, et püüda sügavamalt.

Allegoorilist tähendust otsides võime siin leida paralleeli vaimuliku sügavuse või pinnapealsusega. Näiteks nii mõneski koguduses keskendutakse rohkem meelelahutusele, pidudele ja lõbureisidele, või on mõne vaimuliku jaoks esiplaanil remonttööd kirikus. See kõik on kahtlemata ka vajalik ja tore, aga kui selle kõrval pööratakse vaimulikule sõnumile ja vaimsele arengu sügavusele vähe tähelepanu, siis muidugi on ka viljad vastavad. Kirikud on küll ilusaks vuntsitud, aga inimesi käib seal vähe.

Moraalsest küjest võime näha Peetruse kalapüügis Jumala imet, mis kõlab hästi kokku Jeesuse poolt teisel öeldud sõnadega: otsige esiti Jumala riiki, kõike muud antakse teile peale selle. Pealegi sobib siia seletuseks ka kõnekäänd: aita end ise siis, aitab sind ka Jumal - inimesed nägid kõigepealt siiralt vaeva, ja siis hakkas Jumalal neist kahju ja tuli appi.

Kuid antud evangeeliumilõigu kõige tähtsam tähendusvarjund on ikkagi anagoogiline ehk müstiline. Oma väärituse tajumine, mis väljendub sõnades: "Issand, mine minu juurest ära, sest ma olen patune inimene", on omadus, mis teeb Peetrusest taevariigi võtmehoidja. Isegi see, kui ta salgab Jeesust kolm korda, ei kõiguta tema positsiooni olla esimene apostlite hulgas, kellele antakse hoida nii lambad kui tallekesed.

Armsad õed ja vennad, üldiselt tunnetab inimene ikka, et elu on lühike, aga nii mõnigi kord tundub elu ka pikk. Noor inimene tunneb end peaaegu surematuna, kõik on veel ees, elu tundub nii pikana, et nautides võib selle küljest kahetsust tundmata tükke lõigata - küll pärast on aega parandada vigu! Vanemas eas hakkab aga nüüd juba seljataha jäänud, muidu nii lühike elu pikana tunduma - liiga pikana, et midagi veel järelejäänud elupäevade jooksul heaks teha. Ilmselt ei ole võimalik vältida, et noorele inimesele tuleb mõistus pähe alles vanaduses, sellepärast on meiegi lootus suur Peetruse leplikkuses - lootus, et Jumal ei lahku meie, patuste inimeste juurest. Ei jäta meid maha ei siis, kui meil nooruses pole mõistus veel pähe tulnud, ega ka siis, kui meie elujõud on otsakorral, kui keegi teine võotab meid ja viib meid sinna, kuhu me ei taha. Aamen.